

CRNA GORA

ZAVOD ZA STATISTIKU

Odsjek za statističke registre i klasifikacije

**BROJ I STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA
U CRNOJ GORI, 2017. GODINA**

Podgorica, mart 2018. godine

SADRŽAJ

1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2017. GODINI	2
<i>Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama, uporedo, za 2015. godinu, 2016. godinu i 2017.godinu</i>	<i>2</i>
<i>Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine</i>	<i>3</i>
2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA.....	3
<i>2.1. Po obliku svojine.....</i>	<i>3</i>
<i>Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine.....</i>	<i>3</i>
<i>2.2. Po sektorima djelatnosti.....</i>	<i>3</i>
<i>Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori.....</i>	<i>4</i>
<i>2.3. Po klasi veličine.....</i>	<i>5</i>
<i>Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine</i>	<i>5</i>
<i>Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori.....</i>	<i>5</i>
<i>Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine.....</i>	<i>6</i>
3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-A).....	7

1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2017. GODINI

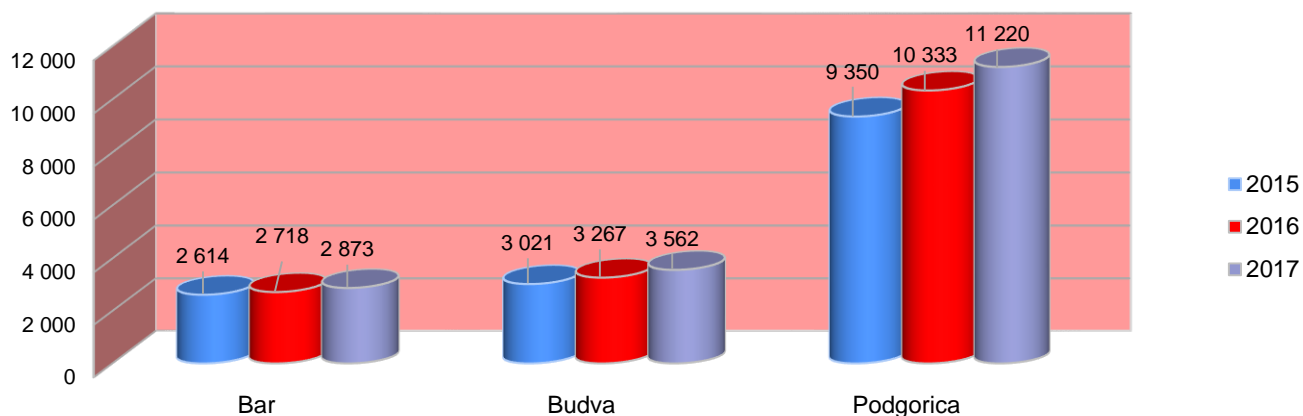
Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2017.godini iznosio je 30 286, što u odnosu na 2016. godinu kad ih je bilo 28 268, izraženo u procentima, predstavlja povećanje od 7,1 %.

Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama, uporedo, za 2015. godinu, 2016. godinu i 2017.godinu

OPŠTINA	FREKVENTNOST 2015 GODINA	PROCENAT	FREKVENTNOST 2016 GODINA	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017 GODINA	PROCENAT
Andrijevica	64	0,3	72	0,3	72	0,2
Bar	2 614	10,1	2 718	9,6	2 873	9,5
Berane	465	1,8	506	1,8	519	1,7
Bijelo Polje	959	3,7	1 033	3,7	1 092	3,6
Budva	3 021	11,6	3 267	11,6	3 562	11,8
Cetinje	599	2,3	665	2,3	713	2,3
Danilovgrad	446	1,7	487	1,7	536	1,8
Gusinje	6	0,0	15	0,0	24	0,1
Herceg Novi	2 132	8,2	2 201	7,8	2 321	7,7
Kolašin	195	0,8	211	0,8	225	0,7
Kotor	1 153	4,4	1 201	4,2	1 257	4,2
Mojkovac	139	0,5	150	0,5	150	0,5
Nikšić	1 675	6,5	1 782	6,3	1 868	6,2
Petnjica	8	0,0	19	0,1	20	0,1
Plav	99	0,4	111	0,4	107	0,3
Pljevlja	552	2,1	579	2,1	591	2,0
Plužine	33	0,1	34	0,1	33	0,1
Podgorica	9 350	36,0	10 333	36,6	11 220	37,1
Rožaje	521	2,0	557	2,0	583	1,9
Šavnik	24	0,1	39	0,1	38	0,1
Tivat	950	3,7	1 166	4,1	1 304	4,3
Ulcinj	850	3,3	996	3,5	1 042	3,4
Žabljak	100	0,4	126	0,4	136	0,4
Ukupno	25 955	100,0	28 268	100,0	30 286	100,0

Najveći broj poslovnih subjekata, posmatrajući 2017. godinu, zabilježen je u Podgorici i to 11 220, odnosno 37,1% od ukupnog broja poslovnih subjekata; zatim slijedi Budva sa 3 562, što predstavlja 11,8 % od ukupnog broja i Bar sa 2 873 poslovnih subjekata, tj. sa 9,5 % učešća u ukupnom broju.

Upoređujući podatke iz 2017.godine sa podacima iz 2016. godine i 2015.godine u pomenutim opštinama Baru, Budvi i Podgorici, kao i u ostalim opštinama, zabilježen je porast broja poslovnih subjekata. Takođe, može se primijetiti trend rasta broja aktivnih poslovnih subjekata u opštinama Gusinje i Petnjica.

Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine

2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA

Struktura poslovnih subjekata može se posmatrati po više osnova: po obliku svojine, po sektorima djelatnosti i po klasi veličine.

2.1. Po obliku svojine

Statistički Biznis registar koji je korišćen za ovu analizu prepoznaje tri oblika svojine, i to: privatnu, dva ili više oblika svojine - mješovitu svojinu i državnu svojinu. Po obliku svojine, od ukupnog broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, preko 99% je u privatnom vlasništvu. Isto stanje zabilježeno je i u prethodne dvije posmatrane godine.

Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine

ŠIFRA	NAZIV	FREKVENTNOST 2015. GODINA	PROCENAT	FREKVENTNOST 2016. GODINA	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017. GODINA	PROCENAT
2	Privatna svojina	25 801	99,4	28 076	99,3	30 101	99,4
4	Dva ili više oblika svojine	60	0,2	58	0,2	57	0,2
5	Državna svojina	94	0,4	134	0,5	128	0,4
Ukupno		25 955	100,0	28 268	100,0	30 286	100,0

2.2. Po sektorima djelatnosti

Obuhvataju se poslovni subjekti koji su aktivni u sektorima djelatnosti, a u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja u potpunosti korespondira Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 koja se koristi u zemljama EU:

Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori

ŠIFRA	NAZIV SEKTORA	FREKVENTNOST 2015	PROCENAT	FREKVENTNOST 2016	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017	PROCENAT
A	Polj. šumarstvo i ribarstvo	304	1,2	333	1,2	353	1,2
B	Vađenje ruda i kamena	65	0,3	69	0,2	69	0,2
C	Prerađivačka industrija	2 085	8,0	2 223	7,9	2 361	7,8
D	Snabd. električnom energijom	87	0,3	103	0,4	114	0,4
E	Snabdijevanje vodom	75	0,3	103	0,4	118	0,4
F	Građevinarstvo	2 659	10,2	2 942	10,4	3 285	10,9
G	Trg.na vel.i malo, popr. mot. voz. i mot.	8 944	34,5	9 562	33,8	9 880	32,6
H	Saobraćaj i skladištenje	1 231	4,8	1 344	4,7	1 462	4,8
I	Usluge pružanja smještaja i hrane	3 083	11,9	3 429	12,1	3 751	12,4
J	Informisanje i komunikacije	884	3,4	948	3,3	1 008	3,3
K	Finans.djel. i djel. osiguranja	192	0,7	215	0,8	243	0,8
L	Poslovanje nekretninama	1 046	4,0	1 070	3,8	1 188	3,9
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2 710	10,4	2 990	10,6	3 340	11,0
N	Admin. i pomoćne usluž. djel.	1 231	4,7	1 378	4,9	1 496	4,9
O	Drž. uprava i odbrana i ob.soc.osig.	70	0,3	169	0,6	77	0,3
P	Obrazovanje	78	0,3	88	0,3	90	0,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	75	0,3	82	0,3	86	0,3
R	Umjetničke, zabavne i rekr. djel.	436	1,7	426	1,5	482	1,6
S	Ostale uslužne djel.	698	2,7	792	2,8	880	2,9
T	Djel. domaćinstva kao poslodavca	1	0,0	1	0,0	1	0,0
U	Djel. eksterit. organizacija i tijela	1	0,0	1	0,0	2	0,0
Ukupno		25 955	100,0	28 268	100,0	30 286	100,0

Upoređujući podatke iz 2017. godine sa podacima iz 2016. godine, u 2017. godini bjeleži se porast u skoro svim sektorima djelatnosti. Porast broja poslovnih subjekata posmatrano po sektorima djelatnosti kretao se od 3,3 % u sektoru „Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala“, 9,4 % u sektoru „Usluge pružanja smještaja i hrane“, do 11,7 % u sektoru "Stručne, naučne i tehničke djelatnosti".

2.3. Po klasi veličine

Za klasifikaciju poslovnih subjekata po veličini na osnovu ovog kriterijuma koristi se godišnji prosjek zaposlenosti, a ne zaposlenost na određeni datum, kao i ostvareni profit i raspoloživa aktiva na godišnjem nivou.

Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine

KLASA	OZNAKA	ZAPOSLENIH	PROMET (u EUR)	AKTIVA (u EUR)
1	Mala preduzeća	OD 1 DO 49	< 10 000 000	< 10 000 000
2	Srednja preduzeća	OD 50 DO 249	OD 10 000 000 DO 50 000 000	OD 10 000 000 DO 43 000 000
3	Velika preduzeća	>250	> 50 000 000	> 43 000 000

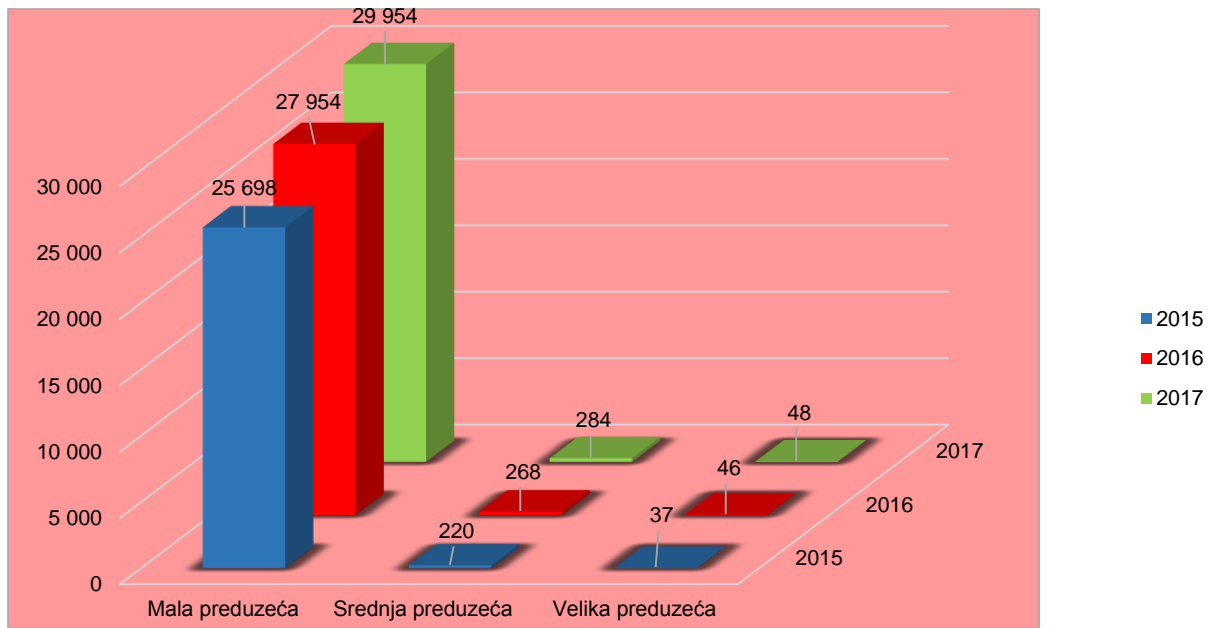
Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori

OZNAKA	FREKVENTNOST / PROCENAT		FREKVENTNOST / PROCENAT		FREKVENTNOST / PROCENAT	
	2015		2016		2017	
	Frekv.	Proc.	Frekv.	Proc.	Frekv.	Proc.
Mala preduzeća	25 698	99,0	27 954	98,9	29 954	98,9
Srednja preduzeća	220	0,9	268	0,9	284	0,9
Velika preduzeća	37	0,1	46	0,2	48	0,2
Ukupno	25 955	100,0	28 268	100,0	30 286	100,0

U Tabeli 4. prikazan je broj malih, srednjih i velikih preduzeća u 2015. godini, 2016. godini i 2017. godini. U odnosu na 2016. godinu bjeleži se porast broja poslovnih subjekata u klasi malih preduzeća kao i u ostale dvije klase veličine.

U klasi malih preduzeća broj poslovnih subjekata u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu porastao je za 7,1 %, u klasi srednjih preduzeća porast je iznosio 6,0 % dok je broj velikih preduzeća porastao 4,3%.

Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine

3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a)

- Značaj i potrebe za Statističkim Biznis Registrom (SBR-om)

Uredbom Vlade Republike Crne Gore br. 02-164 koja je objavljena u Službenom listu br. 4/2001 stvoreni su uslovi za uvođenje Statističkog Biznis Registra u statistički sistem, a sve to u skladu sa potrebom za usklađivanjem statističkog sistema naše zemlje sa statističkim sistemima zemalja Evropske Unije, jer je SBR značajan segment u sistemu statističkih istraživanja (Da bi se postigao zadovoljavajući nivo dosljednosti i uporedivosti statistike neophodan je neki oblik standardizacije registara, zato je donešena Uredba savjeta o statističkim biznis registrima – EEC No 2186/93 od 22. jula 1993. god.).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbijuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

- Ciljevi SBR-a

Osnovni ciljevi postojanja SBR-a su da obuhvati što je više moguće od nacionalne ekonomske aktivnosti, da pomaže unaprijeđenju efikasnosti nacionalnog statističkog sistema i da služi kao osnovni izvor podataka za veliki broj statističkih istraživanja u okviru nacionalnog statističkog sistema.

- Principi SBR-a

SBR u skladu sa postavljenim ciljevima projektovan je na utvrđenim osnovnim principima povjerljivosti, sveobuhvatnosti, ažurnosti i racionalnosti.

- Predmet SBR-a

Predmet ovog registra su aktivni poslovni subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imalju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su :

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica, jedinica prema vrsti djelatnosti i grupa preduzeća.

Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbjeđuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za statističke jedinice može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

Preduzeće

Preduzeće je: organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa. Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji. Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja.

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to :

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
- Geografski kriterijum;
- Kriterijum djelatnosti.

- Izvori SBR-a

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava, Centralna banka i poslovna i granska udruženja), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 069/05 od 18.11.2005, Službeni list Crne Gore", br. 080/08 od 26.12.2008, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011), razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- da je prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi godišnji izveštaj od 50 do 250;
- da je ukupan prihod na godišnjem nivou od 10 000 000 do 50 000 000 eura;
- da je ukupna aktiva od 10 000 000 do 43 000 000 eura.

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3 razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Publikaciju pripremila:

mr Marijana POPOVIĆ-RONČEVIĆ

telefon: +382 20 230 969

e-mail: contact@monstat.org